

Dodoties ceļojumā – izvērtējiet nepieciešamību vakcinēties!

Publicēts: 17.04.2020.

[Ceļotājiem](#)

Uzsākoties vasaras sezonai, brīvā laika plānošanai un ceļošanai Slimību profilakses un kontroles centra (SPKC) epidemiologi aicina iedzīvotājus kopā ar ģimenes ārstiem izvērtēt nepieciešamību vakcinēties, īpaši, ja plānojat ceļot.

Epidemiologi vērs uzmanību, ka dažās Eiropas valstīs un citur pasaulē saglabājās nelabvēlīga epidemioloģiskā situācija ar masalām. Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs (ECDC) 2018. gada aprīļa pārskatā par masalu uzraudzības datiem ziņoja par 14 813 masalu gadījumiem, kas tika reģistrēti 12 mēnešu laikā no 2017. gada 1. marta līdz 2018. gada 28. februārim 28 Eiropas Savienības un Eiropas Ekonomiskās zonas (ES/EEZ) dalībvalstīs. Par masalu saslimšanas gadījumiem pēdējo 12 mēnešu laikā ziņots visās ES/EEZ valstīs, izņemot Horvātiju un Maltu. Visvairāk gadījumu ziņojusi Itālija (5 039), Rumānija (4 481), Grieķija (1 851) un Francija (1 175), attiecīgi 34 %, 30 %, 12% un 8 % (kopā 84 %) no visiem reģistrētajiem gadījumiem. Šajā laika periodā dalībvalstīs reģistrēti 32 nāves gadījumi. Aktuālo informāciju par masalu izplatību Eiropā Jūs varat atrast ECDC tīmekļa vietnē:

http://www.ecdc.europa.eu/en/healthtopics/measles/epidemiological_data/Pages/measles_past12months.aspx

Ārpus Eiropas Savienības lielākais masalu uzliesmojums joprojām turpinās Ukrainā, kur šogad reģistrēti gandrīz 10 000 saslimšanas gadījumu, ieskaitot septiņus nāves gadījumus no masalām. Par masalu uzliesmojumiem ziņojušas arī Albānija, Baltkrievija, Serbija, Gruzija un Turcija. Par vairāk nekā 500 masalu saslimšanas gadījumiem ziņojusi arī Krievija, kas ir Pasaules kausa futbolā 2018 rīkotāja valsts šajā vasarā.^[1]

Raksturīgi ir tas, ka masalu uzliesmojumi izplatās valstīs, kur vakcinācijas aptvere ir zemāka, nekā tas būtu nepieciešams, lai "populācijas imunitāte" neļautu infekcijai izplatīties sabiedrībā. Latvijā saslimstība ar masalām un infekcijas izplatība ir krietni zemāka kā dažās citās Eiropas valstīs, jo bērnu vakcinācijas rādītāji ir relatīvi augsti (1. pote 96% vakcinēti bērni; 2. pote 89% vakcinēti bērni).

SPKC jau informēja, ka Latvijā, pēc vairāk kā trīs gadu pārtraukuma, pagājušā gada beigās un š. g. sākumā bija apstiprināti 15 masalu saslimšanas gadījumi, kuru masveida izplatību izdevās apturēt pateicoties relatīvi augstai vakcinācijas aptverei un laikus veiktajiem sabiedrības veselības pasākumiem saistībā ar katru konstatētu masalu gadījumu.

Tomēr, pēc divu mēnešu pārtraukuma, maija sākumā no jauna ir reģistrēti divi masalu gadījumi pieaugušajiem, kuru inficēšanās notikusi ārzemēs.

SPKC aicina ģimenes ārstus un slimnīcas pievērst uzmanību masalu specifiskajai profilaksei (vakcinācijai), t. sk. veikt praksē reģistrēto bērnu imunizācijas statusa izvērtēšanu, laikus informēt bērnu vecākus par kārtējās vakcīnas devas saņemšanu.

Vakcinācijai izmanto kombinēto vakcīnu pret masalām, masaliņām un epidēmisko parotītu (MPR). Maksimālai aizsardzībai nepieciešamas divas vakcīnas devas.

Pastāvot īpašiem inficēšanās riskiem, piem., plānojot ceļojumu ar mazuli uz masalu skarto valsti, kā arī pēc kontakta ar masalu slimnieku, pirmo poti ieteicams veikt pirms vakcinācijas kalendārā norādītā vecuma sasniegšanas, proti, no 6 mēnešu vecuma. Tomēr 12-15 mēnešu vecumā poti nepieciešams atkārtot, un revakcināciju veikt arī atbilstoši vakcinācijas kalendāram – 7 gadu vecumā. Vakcīna ir droša un efektīva.

Masalas ir akūta, ļoti lipīga vīrusu infekcijas slimība, kas izplatās gaisa pilienu, kā arī tieša kontakta ceļā. Sākotnēji saslimšana ar masalām atgādina saaukstēšanos – pēkšņs sākums ar iesnām, klepu un drudzi. Slimībai progresējot temperatūra var sasniegt 39–

41°C un parādās sarkani izsitumi. Masalas var izraisīt komplikācijas, no kurām visbiežākās ir vidusauss iekaisums, caureja un pneimonija. Masalas bieži norit smagi un lielāks komplikāciju attīstības risks ir bērniem, kas jaunāki par pieciem gadiem, pieaugušiem virs 20 gadiem, personām ar imūndeficītu, kā arī grūtniecēm, jo var izraisīt augļa bojāeju vai priekšlaicīgas dzemdības.

Ja ir masalām līdzīgas pazīmes, jums jāsaazinās ar sava ģimenes ārsta praksi un jāizvairas no ārstniecības iestādes apmeklējuma, lai novērstu citu cilvēku inficēšanu.

Aktuālā informācija par masalām un to profilaksi profesionāļiem^[2] un iedzīvotājiem^[3] atrodama SPKC tīmekļa vietnē.

[1] *Communicable disease threats report*

 <https://ecdc.europa.eu/sites/portal/files/documents/Communicable-disease-threats-report-14-apr-2018.pdf>

[2] <https://www.spkc.gov.lv/lv/profesionali/infekcijas-slimibas1/arstniecibas-personam>

[3] <https://www.spkc.gov.lv/lv/tavai-veselibai/infekcijas-slimibas/apraksti/masalas>

<https://www.spkc.gov.lv/lv/jaunums/dodoties-celojuma-izvertejiet-nepieciessamibu-vakcineties>